

DOI: 10.21005/pif.2021.46.E-01

SCIENTIFIC REVIEW AND ITS ROLE IN EVALUATION OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS IN THE DISCIPLINE OF ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING

RECENZJA NAUKOWA I JEJ ROLA W EWALUACJI PUBLIKACJI NAUKO-WYCH W DYSCYPLINIE ARCHITEKTURA I URBANISTYKA

Katarzyna Słuchocka

habilitated PhD, architect engineer

Author's Orcid number: 0000-0002-0492-2761

Wydział Architektury,
Poznan University of Technology
Faculty of Architecture, Institute of Interior and Industrial Design

ABSTRACT

The article deals with the issue of the nature and quality of reviews of scientific publications in the research area of architecture and urban planning. The aim of the article is to indicate the unique character of the undertaken research topic, often implying unconventionally undertaken research methods. As a result, the proposals for extending the offer of publishing patterns are discussed, which could enable the presentation of research results in the discipline of architecture and urban planning. These present, in a way that goes beyond the schemas, issues from the border of exact, humanistic, natural, social and artistic sciences. The methods used allow for the characterization of selected scientific publications as well as scientific reviews.

Keywords: scientific review, verification tool, originality of articulation, creativity.

STRESZCZENIE

W artykule poruszony jest problem istoty i jakości recenzji publikacji naukowych z obszaru badawczego dyscypliny architektura i urbanistyka. Cel artykułu to wskazanie na specyfikę podejmowanej tematyki badawczej, implikującej często niekonwencjonalnie podejmowane metody badawcze. W rezultacie omówione zostają propozycje rozszerzenia oferty wzorców wydawniczych, mogących umożliwić prezentację wyników badań naukowych z dyscypliny architektura i urbanistyka, które w sposób wykraczający poza schematy, prezentują zagadnienia z pogranicza nauk ścisłych, humanistycznych, przyrodniczych, społecznych oraz plastycznych. Zastosowane metody pozwalają na charakterystykę wybranych publikacji naukowych oraz sporządzanych recenzji naukowych.

Słowa kluczowe: recenzja naukowa, narzędzie weryfikujące, oryginalność artykulacji, kreatywność.

1. INTRODUCTION

An architect, as a designer, as a creator and as a scientist, moves in the areas that often bind together distant disciplines and qualification requirements. The ability to effectively establish industry contacts and good communication with the investor-user are the factors that imply the nature of the design processes. The research-scientific field related to didactics is the key, where the theoretical model of work serves as platform for understanding. The exchange of experiences and observations taking place on the scientific and didactic level requires using a specific language of communication, which includes a scientific publication. This is usually treated as a primary scientific source, describing original scientific research and conclusions resulting therefrom, or collected in the form of a review, conclusions from previously published works. A scientific article is a basic element for the transfer of knowledge. Recipients, represented by research workers and students, on the basis of that obtain helpful data in developing their own views, they base or verify the information they have, and classify the acquired experiences. Scientific publications, similarly to the architectural works carried out, can be treated as the author's statements, bringing an additional element of science to the global database, serving the civilization progress, the development of the economy, industry as well as shaping the natural, social and cultural environment. The regulation of the categories of scientific statements, legible for authors and reviewers, is the basis for good cooperation and exchange of views, facilitating the work of both parties. However, it is worth bearing in mind the specificity of the discipline of architecture and urban planning and taking into account a certain fluidity of boundaries that define the model framework of studies in order to avoid absolute unification and respect the individuality of the person.

Fig 1. 9th international scientific conference "Phenomena of the Borderland" under the title Scientific review in the discipline of architecture and urban planning - principles, practice, expectations. Source: IX International Scientific Conference. 2020

Ryc. 1 IX międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Fenomeny Pogranicza” pod tytułem Recenzja naukowa w dyscyplinie architektura i urbanistyka - zasady, praktyka, oczekiwania. Źródło: IX Międzynarodowa Konferencja 2020

The aim of this article is to present the specific nature of scientific publications carried out in the discipline of architecture and urban planning, in order to indicate the possibility of supplementing the offer of publishing models with those that present the effects of original scientific research in an unconventional way, giving authors, who deal with various topics often located on the border of exact sciences, humanities, natural, social and artistic sciences, an actual chance.

The research was based on the analysis of literature, own experiences and on a discussion that took place at the 9th international scientific conference "*PHENOMENA OF THE BORDERLAND*" under the title *Scientific review in the discipline of architecture and urban planning - principles, practice, expectations*.

2. GENERAL CHARACTERISTICS OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS IN THE DISCIPLINE OF ARCHITECTURE AND URBAN PLANNING

In order to maintain the smoothness and security of scientific cooperation, standards should be systematised, including criteria and directions for the preparation of a given type of publication. There are several types of articulation of scientific thought, which include scientific articles and chapters in monographs, as well as monographs themselves. In scientific journals, we find source publications describing the author's or research team's own research, reporting directly to the author, review publications that collect and confront conclusions from other source publications in order to systematise a specific area of research, and polemical publications that refer to previous publications and question some of the conclusions contained therein or the credibility of the description of their own research. However, not all types of scientific articulation are covered by the system, or authors operating outside the norms, not finding an appropriate path for the implementation of a scientific study, choose non-standard forms of publication. "Scientific discipline: architecture and urban planning covers the issues of the spatial development of human life space at all spatial scales, in various scopes and different time perspectives. The discipline covers activities related to both the profession of an architect and town planner, as well as activities related to the development of the theory of this discipline and scientific research" (Paszkowski, 2010, p. 284). The discipline called architecture falls outside the OECD classification of scientific areas and disciplines. The Organization for Economic Cooperation and Development adopted the systematics of sciences, which covers the areas of engineering and technical sciences but also architecture engineering as one of the areas of civil engineering. The field of study called architecture at universities is not present in many countries, such fields as "architectural design" (Great Britain) function interchangeably. Pursuant to the Regulation of the Minister of Science and Higher Education of September 20, 2018 (Journal of Laws of the Republic of Poland), introducing a two-stage division into fields and disciplines¹, the scientific discipline of architecture and urban planning is here in the field of engineering and technical sciences. In the area of the scientific discipline of architecture and urban planning, there are currently such fields of study as: architecture, urban planning, rural planning, interior design, landscape architecture, design. The basic unit of classification of science in the institutional sense is the scientific discipline, most often corresponding to the statistical structure of the national economy, i.e. economic divisions and branches. In this context, taking into account the essence and purpose of design processes, which are the good of man and care for the environment, research is carried out on interdisciplinary scientific levels, touching upon not only purely engineering and technical issues, but also topics in the field of social sciences and medical and health sciences, humanities, natural sciences and arts. Therefore, it is difficult to find an appropriate, unified narrative scheme that would meet editorial requirements and allow for the expression of original theories and publication of developed methods, research conclusions and design recommendations, meeting the needs of designers, creators, scientists and educators while not depriving them of individual features that define the profile of the author. Adepts of architecture and professionally active architects are not used to working in laboratories, with materials selected in appropriate proportions and quality, describing the results of conducted experiments. They do not confine themselves to a few factors determined by a specific need, but perceive the problem in a way that combines many threads, such as: the spatial context, the state of the environment, the functional program, and most of all the user's needs, often the general characteristics and social profile of a given group recipients as well. A holistic approach to the issue is not always easily measurable, hence the scientific works resulting from scientific studies related to the discipline of

¹ Regulation of the Minister of Science and Higher Education of September 20, 2018 in the Act of the Republic of Poland, pursuant to Art. 5 sec. 3 of the Act of July 20, 2018 "Law on Higher Education and Science (Journal of Laws, item 1668), introduced a classification of fields of science, scientific areas and disciplines /<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001818/O/D20181818.pdf>

architecture and urban planning may cause problems when preparing reviews. This is because most of them are subordinated to schemes and assumptions including guidelines referenced in publications about strictly technical sciences, to which the scientific discipline of architecture and urban planning belongs. However, they are characterized by a different way of conducting research, while they are prepared according to these popular publication structures. It is important to consider the issue of expanding the offer of tool resources that could facilitate a reliable evaluation of scientific publications in the discipline of architecture and urban planning, which often requires a different evaluation approach, going beyond the set principles, rules and components of creating classic scientific reviews, recognized by the majority of people and scientific circles as the only reliable tool for evaluating scientific publications.

3. SCIENTIFIC REVIEW – THE BASIC VERIFICATION TOOL IN POLISH JOURNALS

The evaluation of a scientific publication is unequivocally connected with the evaluation of the scientist and the evaluation of a given institute and university. As peer review of representatives of a given field of science it is a dominant and required quality control of creative work that takes place during the approval of research and publication of the results. Scientific works appearing in the form of articles and scientific or post-conference publications are the most common types of announcing the results of scientific research. Undoubtedly, it is difficult to make an objective and unequivocal assessment of creative work, which includes scientific achievements (Kowalska, 2011). Considered in this context, the unique character of the discipline of architecture and urban planning may be a problematic issue. In this context, it is worth taking into account the factor of originality of the approach to the issue, while the iconographic material should not be treated as a supplement, but rather as a leading element of the work. The architect works in the areas of visual reception, where the perception of space takes place in a sensory way while standard methods of articulating the content and evaluation may be insufficient. Originality, perceived as the most important aspect of creativity, is a fundamental component of the design issues and processes of scientific publications. "Something has to be innovative or unique to some degree to be considered creative" (Runco & Jaeger, 2012; Runco and Albert, 2010), therefore it is reasonable to apply exceptions and establish general rules that define the possibility of allowing an extended version of publication evaluation schemes when reviewing scientific materials related to architecture and urban planning. Popular qualitative and quantitative methods do not always meet the expectations of both parties, i.e. of the author and the reviewer. What is more, they can incompletely define the figure or achievements of the scientist. The bibliometric evaluation of the work may indicate the author's deep awareness of scientific publications within a given research area or only proficiency in the skilful use of bibliographic search engines serving these purposes. One should also ask themselves whether the evaluation of the value of a scientific work should be based on an appropriately designated number of citations? Does an innovative approach, often fresh and controversial, lose its importance in such an approach? As Marzena Kowalska states in her work: *Scientists and their scientific publications - do they undergo objective evaluation?* (Kowalska, 2011: 440), among others, the most important is the impact factor", and the weaknesses of that include:

1. underestimating and not citing original works, which takes place only after approval by a specific scientific community, excluding the possibility of citing (IF covers only works from two years back);
2. reviews are cited more often, although it may be assumed that papers presenting original discoveries are of great scientific value;
3. instead of illustrating the real value of scientific work, the citation index often shows current topics, fashionable at a given point of time, which implies an increase in the number of citations thereof.

This gives an overview of the imperfection of the system, which includes only elements meeting the requirements of a rigid framework arrangement, excluding non-standard studies of equally high value. The basic scheme is often missing in scientific articles from the field of architecture and urban planning, however this does not result from nonchalance, ignorance or chaotic approach to work, but rather from the specific perception and multi-threaded treatment of the problem. The

qualitative and quantitative methods used in the preparation of reviews, as determinants of proceedings, may fulfill their role, assuming that the reviewer himself does not subject himself to them idly. The possibility of combining both of them increases the possibility of maneuver depending on the needs resulting from the nature of the work, in many cases giving the reviewer the right tool. Considering the legitimacy of using qualitative methods, it should be considered that "its value is primarily an individual approach to the assessed, reviewed subject" (Ziabicki, 2002: 40). According to Andrzej Ziabicki, it is the descriptive review that touches upon less tangible spheres, engaging in a dialogue with the value and importance of the author's scientific achievements, and it may be facilitated by the proper construction of the review questionnaire. Referring to the rating scale included in the questionnaires, for instance: 1-5, brings the qualitative assessment closer to the quantitative assessment, comparing the numerical indicators characterizing the achievements and qualifications of the work assessed. However, will a review based on quantitative data be thorough, fair and objective? Is the reviewer preparing the opinion able to reach all scientific research and conclusions resulting from it, in order to scrupulously compare the state of research and the scientific activity of the scientist? It is more effective to use both methods and to submit the scientific article for review to several independent specialists.

The Hirsch index for authors, also based on citation, and the Philadelphia list with assigned scores should be considered similarly. However, this may favour scientists with long research experience and discriminate against scientists with a short but brilliant scientific career (Kowalska, 2011: 442). Another important issue concerns the anonymity and independence of reviewers, whom we do not always meet in the course of giving opinions on scientific works. Preparing reviews or evaluating one's scientific achievements in designated teaching and learning environments should constitute a source of social authority and raise the level of practicing science. So, should reviews defined as a tool that permeates science from beginning to end (Scott 2007: 828) be formed with the disclosure of personal data? Scientists, especially within a given discipline, are a closed group, meeting at conferences, symposia, competing with each other in contests, and finally following the footsteps of highly scored articles in popular magazines, so that the overall assessment of the parent unit is as good as possible. We should ask ourselves: can the emerging conflict of interest, nepotism, favouritism and bias (Kowalska, 2011: 434) have a negative impact on the quality of a scientific review? The peer review process that we encounter in Anglo-Saxon countries presupposes the anonymity and independence of reviewers, allowing for in-depth and unreserved criticism. With regard to the promotion procedure, "The Council of Scientific Excellence reminds that the correct preparation of a review in the procedure for scientific promotion, by a person who is legally authorized to act as a Reviewer in a given procedure, is one of the basic conditions of behaviour and compliance with procedural norms that allow consider the given procedure to be carried out in accordance with applicable regulations, the concluded agreement and academic practices. Moreover, the author of the review should always follow the rules of research ethics, bearing in mind, first and foremost, scientific integrity and honesty". The Code of Ethics for a Research Employee of 2020 states that "reviewers and opinion-makers participating in the evaluation of research projects, publications, scientific achievements, applications for positions in scientific institutions or other forms of recognition cannot participate in the evaluation process in all these cases, when there is a conflict of interest between them and the assessed person, which calls into question the objectivity of assessment"(Code of Ethics for Researchers, 2020: 9). Perhaps the guarantee of anonymity would allow to avoid unreliable reviews of [...] research projects and scientific publications and "to avoid expressing an opinion or refusing to express an opinion without giving objective reasons, in the event that the assessment, in the opinion of the evaluator, should be negative (Code of Ethics for Scientists, 2020 : 12).

Publications by employees of scientific units, reviewed and published in journals, are qualified as materials verified in terms of the results of scientific activity. The so-called parametric evaluation is carried out periodically and on the basis of the provisions of the Regulation of the Minister of Science and Higher Education (Constitution for Science). Its consequence is, among other things, awarding a given discipline with an appropriate scientific category: A +, A, B +, B or C, and the settlement and allocation of funds for statutory activities. Can the intensified pursuit of points be objectively regarded as the authentic implementation of research intentions? Are we actually able to protect ourselves from the pressure leading to high-rated and paid publication sources that are

automatically supposed to constitute a high-quality scientific article? So, in this context, how does a scientist settle in, conscientiously acting on his own, without the financial support of a scientific unit or a research tutor, the lack of which by definition depreciates his position in the world of science?

4. THE ROLE AND RESPONSIBILITY OF THE REVIEWER

The scientific areas of architecture and urban planning are mainly based on design processes, and the design process itself can be understood as a mechanism related to creative thinking (Kozbelt et al., 2010). This does not exclude the use of a simple, legible structure of scientific arguments, the use of professional vocabulary and the implementation of citations valuable for the discussed content. Apart from the standard message, based not only on the basis of IMRaD, it can also bring unquestionable values to the areas of science and invigorate the discourse, introducing an element of freshness. As Michael Nielsen (Nielsen, 2009) presents in his work, it is a myth that "scientists have widely used reviews and they did it early in the history of science, [...] peer review has been used for a long time - a process recognizably similar to the modern system and to the one used already in 1731 at the Royal Society of Edinburgh Medical Essays and Observations. However, in most scientific journals, peer-review was not a routine until the mid-20th century, which has been documented in historical articles by Burnham (Burnham, 1990: 1323-1329), Kronicka (Kronicka, 1990: 1321-2) and Spier (Spier, 2002: 357-8). Nielsen also maintains that it is possible to block and inhibit research conducted by young or previously unknown scientists. Accepting the idea that works signed with a well-known name are always worthy of attention and refusing to review or publish works by people less popular in the environment, in a sense, closes the path of their scientific career. Therefore one may observe the phenomenon of focusing only on the top scientists, and less known or valued scientists remain in the position of scientific distance.

Usefulness is the second recurring element in most definitions of creativity and innovation. A creative attitude represents people from the world of science who imply scientific progress with their work. The results of research, experiments, searching for the right solutions or dependencies, innovative theses, all find their place in scientific studies, reaching a wide range of interested parties. In order to organize, systematize and get approval for publication, a review turns out to be useful. However, does this often too narrowly understood usefulness endanger the very content of scientific works? Do too rigid adherence to review rules or too narrow review templates constitute an obstacle to the free flow of scientific data? Determining the appropriate category of a scientific discipline or a more precisely defined area of research, and patterns related to a given scientific journal, intended to unify articles in terms of textual typology, are activities that facilitate editorial work. The linguistic preparation of the material for publication, including the correctness of the terminology used, the quoted dates and facts, statistical data, names of people mentioned in the text, geographical names, quotations, patterns, is carried out with the participation of the following editors: substantive and scientific under the supervision of the chief editor. A clear distinction should be made between the often wrongly assigned roles of a reviewer and editor. It should be considered whether the reviewer is not burdened with unnecessary tasks. The review has an informative, evaluative and postulate function, it is supposed to encourage wide publication, discourage from or suggest necessary corrections, and not focus on the number of punctuation marks, picking up stylistic or linguistic errors. They are an indicator of the quality of the study and testify to the level represented by the author, undoubtedly making it difficult to absorb the text. A large group of reviewers take up this challenge too, focusing too much on the so-called "Cleaning" the text. Here, another question arises: at what point in the publication process and who should be responsible for the editing and review, so that the whole thing runs smoothly and in accordance with the author's own assumptions, because he and his scientific work are the essence of the problem here.

In this context, it is also worth considering the relationships between the environment in which scientific activities take place and the figure of a scientist. Moreover, we should take into account the characterological and psychological diversity, which is manifested in the very way of articulating thoughts and constructing scientific arguments. Context or setting supports creativity (Kozbelt et al., 2010), and the factors influencing creative thinking are undoubtedly psychological, pedagogical and physical factors in the place of learning (Jindal-Snape et al., 2013). Thus, it is advisable to

consider the materials intended for review in a holistic manner, so as not to exclude valuable scientific works with a rigorous, ruthless attitude and focus on an important, but only external, aspect. Standardized layout, pre-defined research methodology, number of citations and bibliographies do not always have to be a determinant of the substantive quality of work. Scientific review, as a basic tool used in scientific journals, serves the approval and selection of publications for printing, and in this context the scientific content of the reviewed work is of key importance. The review belongs to the metatext genre by design it is "a text dealing with another text" (SJP., PWN). Therefore, it can be considered an interpretation of the text in question, existing between the author and the reader, that is, the reviewer, whose main task is to encourage or discourage contact with the work, as well as to adapt the content to the expectations of a specific audience. The competence, experience and openness of the reviewer with the use of a diverse evaluation system (intellectual, cognitive, aesthetic, emotional) constitute opinion-forming factors, owing to which the author's study has a chance to see the light of day. In the case of scientific publications in the field of architecture and urban planning, it is advisable to take into account a comprehensive rating scale, in which aesthetic and emotional considerations should constitute equal factors crystallizing the quality of a scientific argument, often touching upon widely perceived human problems. in connection with the architectural and urban context.

5. CONCLUSIONS

The material presented in the article briefly describes the dependencies resulting from the unique character of the area of architecture and urban planning, being subject to the group of engineering and technical sciences, although largely connected with the humanities, social sciences, natural sciences, health sciences and the artistic discipline. Scientific publications on various studies in each of the expert groups mentioned above, follow their own rules deriving from the nature of given field of research. An attempt to systematise and create a pattern of review, which would cover the discipline of architecture and urban planning in one single pattern, is not possible to succeed, considering the interdisciplinary nature of conducting research and material as well as technical requirements related to the development of economy, needs and social awareness. Science supporting this mechanism is a driving engine, and its representatives in the form of scientists, researchers, scientific authors and reviewers, are representatives of open, flexible and creative field of research. The examples analysed and reflected upon herein are just a fragment of a whole picture. Definitely expanding the scope of the discussed problems, analysed in the article, would constitute a source of more data, extending the set of arguments worth discussing. Based on the presented examples, it can be assumed that a scientific review in the areas of architecture and urban planning, as well as the scientific publication itself needs special treatment and principles that may allow a holistic view of both the subject matter and the author of the work. Fulfilling the expectations of both parties will certainly lead to the implementation of author plans, enriching the scientific environment with new discoveries, innovative definitions and architectural and urban projects arising stemming from it.

RECENZJA NAUKOWA I JEJ ROLA W EWALUACJI PUBLIKACJI NAUKOWYCH W DYSCYPLINIE ARCHITEKTURA I URBANISTYKA

1. WSTĘP

Architekt, jako projektant, jako twórca i jako naukowiec porusza się w obszarach wiążących ze sobą często odległe dyscypliny i wymagania kwalifikacyjne. Umiejętność skutecznego nawiązywania kontaktów branżowych, dobra komunikacja z inwestorem-użytkownikiem, to czynniki implikujące charakter prowadzonych procesów projektowych. Kluczowym jest pole badawczo-naukowe

powiązane z dydaktyką, gdzie platformę porozumienia stanowi model teoretyczny pracy. Wymiana doświadczeń i obserwacji, zachodząca na płaszczyźnie naukowo-dydaktycznej wymaga stosowania specyficznego języka komunikacji, do którego zalicza się publikacja naukowa, traktowana zazwyczaj jako naukowe źródło pierwotne, opisujące oryginalne badania naukowe i wynikające z nich wnioski, lub zebrane w formie przeglądowej wnioski z wcześniej opublikowanych prac. Artykuł naukowy jest podstawowym elementem, służącym przekazywaniu wiedzy. Odbiorcy, reprezentowani przez pracowników naukowych, a także studentów, na tej podstawie pozyskują dane, pomocne w rozwijaniu własnych poglądów, gruntują lub weryfikują posiadane informacje, klasyfikują pozyskane doświadczenia. Publikacje naukowe, podobnie jak realizowane dzieła architektoniczne, zaliczane mogą być do autorskich wypowiedzi, wnoszących dodatkowy pierwiastek nauki do ogólnoswiatowej bazy danych, służących postępowi cywilizacyjnemu, rozwojowi gospodarki, przemysłu, kształtowaniu środowiska naturalnego, społecznego i kulturowego. Regulacja stosowanych kategorii naukowych wypowiedzi, czytelna dla autorów, jak i recenzentów, stanowi podstawy dobrej współpracy i wymiany poglądów, ułatwiając pracę obu stronom. Warto jednak mieć na uwadze specyfikę dyscypliny architektura i urbanistyka i uwzględnić pewną płynność granic, wyznaczających wzorcowe ramy opracowań, by ustrzec się od bezwzględnej unifikacji i uszanować indywidualność jednostki.

Celem artykułu jest prezentacja charakteru i specyfiki publikacji naukowych realizowanych w dyscyplinie architektura i urbanistyka, by wskazać na możliwość uzupełnienia oferty wzorców wydawniczych o te, które w niekonwencjonalny sposób przedstawiają efekty autorskich badań naukowych, dając szansę autorom poruszającym różnorodne wątki tematyczne, znajdujące się często na pograniczu nauk ścisłych, humanistycznych, przyrodniczych, społecznych oraz plastycznych.

Badania opierały się na analizie literatury, doświadczeniach własnych i dyskusji jaka była prowadzona na IX międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Fenomeny Pogranicza” pod tytułem *Recenzja naukowa w dyscyplinie architektura i urbanistyka - zasady, praktyka, oczekiwania*.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PUBLIKACJI NAUKOWYCH W DYSCYPLINIE ARCHITEKTURA I URBANISTYKA

By zachować płynność i bezpieczeństwo współpracy naukowej należy usystematyzować standardy obejmujące wyznaczające kryteria i kierunki sporządzania danego rodzaju publikacji. Istnieje bowiem kilka typów artykulacji myśli naukowej, do których zaliczane są artykuły naukowe, rozdziały w monografiach, monografie. W czasopiśmie naukowych znajdujemy publikacje źródłowe, opisujące badania własne autora lub zespołu naukowego, podlegającym bezpośrednio autorowi, publikacje przeglądowe, zbierające i konfrontujące wnioski z innych publikacji źródłowych celem usystematyzowania określonego obszaru badań, oraz publikacje polemiczne, które odnoszą się do wcześniejszych publikacji a kwestionują zawarte w nich niektóre wnioski lub wiarygodność opisu zawartych w nich badań własnych. Nie wszystkie jednak typy artykulacji naukowych są objęte systematyką, lub też działający poza normami autorzy, nie znajdując odpowiedniej dla siebie ścieżki realizacji opracowania naukowego, wybierają niestandardowe formy gatunku publikacyjnego. „Dyscyplina naukowa: architektura i urbanistyka obejmuje zagadnienia zagospodarowania przestrzeni życia człowieka we wszystkich skalach przestrzennych, w różnych zakresach oraz różnych perspektywach czasowych. Dyscyplina obejmuje działania związane zarówno z wykonywaniem zawodu architekta i urbanisty, jak i działania związane z rozwojem teorii tej dyscypliny i badaniami naukowymi” (Paszkowski, 2010, p. 284). Dyscyplina zwana architekturą nie znajduje się w zakresie klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych według OECD. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju przyjęła systematykę nauk, która w naukach inżynierskich i technicznych obejmuje (engineering and technology) inżynierię architektury, jako jeden z zakresów inżynierii lądowej. Kierunek studiów o nazwie architektura na uczelniach wyższych nie występuje w wielu krajach, zamiennie funkcjonują kierunki takie jak „architectural design” (Wielka Brytania). Na mocy Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku (Dziennik Ustaw Rze-

czyrpospolitej Polskiej), wprowadzającego podział dwustopniowy na dziedziny i dyscypliny² dyscyplina naukowa architektura i urbanistyka znajduje się tu w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych. W obszarze dyscypliny naukowej architektura i urbanistyka znajdują się obecnie takie kierunki kształcenia, jak: architektura, urbanistyka, ruralistyka, architektura wnętrz, architektura krajobrazu, wzornictwo, a podstawową jednostką klasyfikacji nauki w sensie instytucjonalnym jest dyscyplina naukowa, najczęściej odpowiadająca statystycznej strukturze gospodarki narodowej, a więc działom i gałęziom gospodarczym. W tym kontekście, uwzględniając istotę i cel procesów projektowych, którymi są dobro człowieka i dbałość o środowisko zewnętrzne, prowadzenie badań odbywa się na interdyscyplinarnych płaszczyznach naukowych, dotykając oprócz czysto inżynieryjnych i technicznych zagadnień, także i tematy z dziedziny nauk społecznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu, humanistycznych, przyrodniczych oraz sztuki. Trudno zatem znaleźć właściwy, ujednoczony schemat narracyjny, który spełniałby wymagania redakcyjne i pozwalał na wyrażanie autorskich teorii, publikację opracowanych metod, wniosków z badań i wskazań projektowych, zaspokajając potrzeby projektantów, twórców, naukowców i dydaktyków jednocześnie a przy tym nie pozbawiał ich indywidualnych cech określających sylwetkę autora. Adeptci architektury oraz czynni zawodowo architekci nie są przyzwyczajeni do pracy w laboratoriach, z materiałami dobieranymi w odpowiednich proporcjach i jakości, opisywania rezultatów przeprowadzonych doświadczeń. Nie zamykają się w obrębie kilku wyznaczonych konkretną potrzebą czynników, lecz postrzegają problem w sposób łączący wiele wątków, takich jak: kontekst przestrzenny, stan środowiska, program funkcjonalny, a przede wszystkim potrzeby użytkownika, nierzadko charakterystyka ogólna i profil społeczny danej grupy odbiorców. Holistyczne podejście do zagadnienia nie zawsze jest łatwo mierzalne, stąd i płynące z opracowań naukowych związanych z dyscypliną architektura i urbanistyka utwory naukowe mogą sprawiać kłopot w trakcie sporządzania recenzji. Większość bowiem z nich podporządkowana jest schematom i założeniom obejmującym wytyczne znajdujące odniesienie w publikacjach o profilu nauk stricte technicznych, do których dyscyplina naukowa architektura i urbanistyka jest wliczana. Cechują się one jednak innym sposobem prowadzenia badań, a właśnie według tych popularnych konstrukcji publikacyjnych są przygotowywane. Istotnym jest rozważenie kwestii poszerzenia oferty zasobów narzędziowych, które mogłyby ułatwić rzetelną ocenę publikacji naukowych z dyscypliny architektura i urbanistyka, która to nierzadko wymaga odmiennego spojrzenia ewaluacyjnego, wykraczającego poza wyznaczone zasady, reguły i składniki tworzenia klasycznych recenzji naukowych, uznawanych przez większość kręgów naukowych za jedyne, wiarygodne narzędzie oceny publikacji naukowych.

3. RECENZJA NAUKOWA - PODSTAWOWE NARZĘDZIE WERYFIKACJI W CZASOPISMACH NAUKOWYCH

Ocena publikacji naukowej wiąże się jednoznacznie z oceną pracownika nauki, oraz oceną danego instytutu i uczelni. Jako wzajemna ocena przedstawicieli danej dziedziny nauki jest dominującym i wymaganym sposobem kontroli jakości pracy twórczej, odbywającym się w trakcie zatwierdzania badań i publikacji wyników. Utwory naukowe pojawiające się w formie artykułów, publikacji naukowych, czy pokonferencyjnych, to najczęściej spotykane rodzaje ogłaszania rezultatów prowadzonych badań naukowych. Niewątpliwie trudno jest dokonać obiektywnej i jednoznacznej oceny pracy twórczej, do której zalicza się dorobek naukowy (Kowalska, 2011). Rozpatrywana w tym kontekście specyfika dyscypliny architektura i urbanistyka stanowić może problem dyskusyjny. W tym kontekście warto uwzględnić czynnik oryginalności podejścia do zagadnienia, a materiał ikonograficzny traktować nie jako uzupełnienie a raczej wiodący element pracy. Architekt pracuje bowiem w obszarach odbioru wizualnego, w których percepcja przestrzeni odbywa się w sposób sensoryczny, a standardowe metody artykulacji treści i oceny mogą być niewystarczające. Oryginalność, postrzegana jako najważniejszy aspekt kreatywności, to podstawowa składowa zagadnień i procesów projektowych, których przedmiotem są naukowe publikacje. „Coś musi być w pewnym stopniu in-

² Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku opublikowane w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668), wprowadził klasyfikację dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych/

nowacyjne lub unikalne, aby można było uznać je za kreatywne” (Runco i Jaeger, 2012; Runco i Albert, 2010), dlatego zasadnym jest stosowanie odstępstw i zdefiniowanie ogólnych reguł, określających możliwości dopuszczenia poszerzonej wersji schematów oceny publikacji przy recenzowaniu materiałów naukowych związanych z architekturą i urbanistyką. Popularne metody jakościowe i ilościowe nie zawsze spełniają oczekiwania obu stron, czyli autora oraz recenzenta i mogą w niepełny sposób określić sylwetkę czy dorobek naukowca. Bibliometryczna ocena pracy może wskazywać na głęboką świadomość autora pozycji naukowych z danego obszaru badawczego, lub też wyłącznie biegłość w umiejętnym posługiwaniu się, służącymi tym właśnie celom, wyszukiwarkami bibliograficznymi. Należy także zadać sobie pytanie, czy ocena wartości pracy naukowej powinna zasadzać się na odpowiednio wyznaczonej liczbie cytowań? Czy nowatorskie podejście, często świeże i kontrowersyjne nie traci w takim ujęciu na znaczeniu? Jak podaje Marzena Kowalska w pracy: *Pracownicy nauki i ich publikacje naukowe – czy poddają się obiektywnej ocenie?* (Kowalska, 2011: 440), spośród indeksów cytowań stosowany jest przede wszystkim impact factor”, a słabe strony, to między innymi:

1. niedocenywanie i niecytowanie oryginalnych prac, co następuje dopiero po akceptacji przez konkretne środowisko naukowe, wykluczając możliwość cytowania (IF obejmuje prace wyłącznie z dwóch ostatnich lat);
2. częściej cytowane są prace przeglądowe, choć można sądzić, że prace prezentujące oryginalne odkrycia stanowią dużą wartość naukową;
3. zamiast obrazować rzeczywistą wartość pracy naukowej wskaźnik cytowań często pokazuje raczej aktualnie podejmowane, modne w określonym czasie tematy, co implikuje zwiększenie liczby cytowań tychże.

Daje to pogląd na niedoskonałość systemu, który ujmuje wyłącznie elementy spełniające wymagania sztywnych ramowych ustaleń, wykluczając niestandardowe opracowania, o równie dużej wartości. Częsty brak podstawowego schematu w artykułach naukowych z dyscypliny architektura i urbanistyka nie wynika z nonszalancji, ignorancji czy chaotycznego podejścia do pracy, a raczej ze specyfiki postrzegania i wielowątkowego traktowania problemu.

Stosowane przy sporządzaniu recenzji metody jakościowe i ilościowe, jako wyznaczniki postępowania, mogą spełniać swoją rolę, przy założeniu, że sam recenzent nie poddaje się im bezwładnie. Możliwość łączenia obu zwiększa pole manewru w zależności od potrzeb, wynikających z charakteru pracy, w wielu przypadkach dając właściwe narzędzie. Rozpatrując zasadność korzystania z metody jakościowej, uznać należy, że „że jej wartością jest przede wszystkim indywidualne podejście do ocenianego, recenzowanego podmiotu” (Ziabicki, 2002:40). Zdaniem Andrzeja Ziabickiego, właśnie opisowa recenzja dotyczy sfer mniej wymiernych, podejmując dialog z wartością i znaczeniem dorobku naukowego autora pracy, a ułatwić ją może właściwa konstrukcja kwestionariusza recenzyjnego. Odnoszenie się do zamieszczonej w kwestionariuszach skali ocen, przykładowo: 1-5, zbliża ocenę jakościową do oceny ilościowej, porównującą wskaźniki liczbowe charakteryzujące osiągnięcia i kwalifikacje ocenianych. Czy jednak recenzja oparta na danych ilościowych będzie dogłębną, rzetelną i obiektywną? Czy sporządzający opinię recenzent jest w stanie dotrzeć do wszystkich badań naukowych i płynących z nich wniosków, by skrupulatnie porównać stan badań i aktywność naukową uczonego? Bardziej skutecznym jest wykorzystanie obu metod oraz przekazanie artykułu naukowego do wglądu kilku niezależnym specjalistom.

Podobnie rozpatrywać należy oparty także na cytowalności indeks Hirscha dla autorów oraz listę filadelfijską z przypisaną punktacją. Sprzyjać to jednak może preferowaniu naukowców o dużym stażu naukowym i dyskryminacji naukowców o krótkiej, lecz błyskotliwej karierze naukowej (Kowalska, 2011: 442).

Kolejna istotna kwestia dotyczy anonimowości i niezależności recenzentów, z którymi nie zawsze spotykamy się w trybie opiniowania utworów naukowych. Sporządzanie recenzji czy poddawanie ocenie swojego dorobku naukowego w wyznaczonych środowiskach dydaktyki i nauki powinno stanowić źródło autorytetu społecznego i podnosić poziom uprawiania nauki. Czy zatem, recenzje określane jako narzędzie, które „pervades science from beginning to end”, czyli przenika naukę od jej początku do samego końca (Scott 2007: 828), powinny być formowane z ujawnianiem danych personalnych? Pracownicy nauki, zwłaszcza wybranej dyscypliny stanowią zamknięte grono, spo-

tykające się na konferencjach, sympozjach, rywalizujące ze sobą w przedmiotowych konkursach, czy wreszcie podążające za tropem wysoce punktowanych artykułów w popularnych czasopiśmie, by ogólna ocena macierzystej jednostki wypadła jak najlepiej. Należy zadać sobie następane pytanie: czy pojawiający się konflikt interesów, nepotyzm, kumoterstwo oraz stronniczość (Kowalska, 2011:434) mogą mieć negatywny wpływ na jakość sporządzanej recenzji naukowej? Proces recenzowania *peer review*, z którym spotykamy się w krajach anglosaskich, z góry zakłada anonimowość i niezależność recenzentów, pozwalając na dogłębną i nieskrepowaną krytykę. W odniesieniu do postępowania awansowego „Rada Doskonałości Naukowej przypomina, że prawidłowe sporządzenie recenzji w postępowaniu o awans naukowy przez osobę, która posiada legitymację do pełnienia funkcji Recenzenta w danym postępowaniu, jest jednym z podstawowych warunków zachowania i przestrzegania norm proceduralnych, pozwalających uznać dane postępowanie za przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, zawartą umową i obyczajami akademickimi. Ponadto autor recenzji zawsze powinien kierować się zasadami etyki pracownika naukowego, mając przede wszystkim na względzie rzetelność i uczciwość naukową”. Kodeks Etyki Pracownika Naukowego z roku 2020 głosi, że „recenzenci i opiniodawcy biorący udział w ocenie projektów badawczych, publikacji, dorobku naukowego, wniosków o objęcie stanowiska w instytucjach naukowych bądź innych form uznania nie mogą uczestniczyć w procesie oceniania we wszystkich tych przypadkach, gdy występuje konflikt interesów pomiędzy nimi a osobą ocenianą, poddający w wątpliwość obiektywizm oceny” (Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, 2020: 9). Być może gwarancja anonimowości pozwoliłaby na unikanie nierzetelnych recenzji [...] projektów badawczych i publikacji naukowych oraz „uchylania się od wyrażenia opinii lub jej odmowa bez podania obiektywnych przyczyn, w przypadku gdy ocena, zdaniem opiniującego, powinna być negatywna (Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, 2020: 12).

Publikacje autorstwa pracowników jednostek naukowych, recenzowane i zamieszczone w czasopiśmie, kwalifikowane są do materiałów weryfikowanych w zakresie wyników działalności naukowej. Tak zwana ocena parametryczna odbywa się okresowo i na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Konstytucja dla Nauki). Jej następstwem jest między innymi przyznanie danej dyscyplinie odpowiedniej kategorii naukowej: A+, A, B+, B albo C oraz rozliczenie i przyznanie środków finansowych na działalność statutową. Czy wzmożona pogoń za punktami, może być obiektywnie uznawana za autentyczną realizację zamierzeń badawczych? Czy faktycznie jesteśmy w stanie uchronić się przed naciskiem, prowadzącym w kierunku wysoko punktowanych i płatnych źródeł publikacyjnych, które z automatu mają stanowić o wysokiej jakości artykułu naukowego? Jak zatem w tym kontekście znajduje się uczony, sumiennie działający we własnym zakresie, bez wsparcia finansowego jednostki naukowej, czy opiekuna naukowego, których brak z założenia deprecjonuje jego pozycję w świecie nauki?

4. ROLA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ RECENZENTA

Obszary naukowe architektury i urbanistyki zasadzają się głównie na procesach projektowych, a sam proces rozumieć można jako mechanizm związany z kreatywnym myśleniem (Kozbelt i in., 2010). Nie wyklucza to stosowania prostej, czytelnej konstrukcji wywodów naukowych, posługiwania się fachowym słownictwem i implementowania wartościowych cytowań do omawianych treści. Poza standardowy komunikat, umocowany nie tylko na osnowie IMRaD, może wносить do obszarów nauki niekwestionowane wartości i ożywić dyskurs, wprowadzając pierwiastek świeżości. Jak przedstawia w swojej pracy Michael Nielsen (Nielsen, 2009), mitem jest, że „naukowcy przyjęli recenzowanie szeroko i na wczesnym etapie historii nauki, [...] *peer review* był używany od dawna - proces rozpoznawalnie podobny do współczesnego systemu i stosowany już w 1731 roku w Royal Society of Edinburgh Medical Essays and Observations. Jednak w większości czasopism naukowych recenzowanie nie było rutynowe aż do połowy XX wieku, co zostało udokumentowane w artykułach historycznych Burnhama (Burnham, 1990: 1323-1329), Kronicka (Kronick, 1990: 1321-2) i Spiera (Spier, 2002: 357-8). Nielsen utrzymuje też, że możliwe jest blokowanie i hamowanie badań, prowadzonych przez młodych, czy nieznaną dotąd naukowców. Przyjęcie stanowiska, że sygnowane znanym nazwiskiem prace są zawsze godne uwagi i odmawianie recenzowania czy publikacji prac autorstwa osób mniej popularnych w środowisku, w pewnym sensie zamyka

drogę ich naukowej kariery. Zachodzi tym samym zjawisko fokusowania się wyłącznie na uczonych ze szczytu listy, a mniej znani czy cenieni naukowcy pozostają w pozycji naukowego dystansu.

Przydatność jest drugim powtarzającym się elementem w większości definicji dotyczących kreatywności i odkrywczności. Twórcza postawa reprezentuje osoby ze świata nauki, które swoją pracą implikują postęp naukowy. Wyniki badań, doświadczeń, poszukiwania właściwych rozwiązań czy zależności, nowatorskie tezy, wszystko to znajduje swoje miejsce w opracowaniach naukowych, docierających do szerokiego grona zainteresowanych. W celu porządkowania, systematyzacji i dopuszczenia do publikacji przydatną okazuje się recenzja. Czy jednak ta często zbyt wąsko rozumiana przydatność nie zagraża samym treściom utworów naukowych? Czy zbyt sztywne przestrzeganie reguł recenzenckich, bądź też zbyt wąskie szablony recenzenckie nie stanowią przeszkody w swobodnym przepływie naukowych danych? Ustalenie właściwej kategorii dyscypliny naukowej czy ściślej określonego działu prowadzonych badań oraz związane z danym czasopiśmie naukowym wzory, mające służyć unifikacji artykułów pod względem typologii tekstowej, to działania ułatwiające prace redakcyjne. Przygotowanie językowe materiału do publikacji, obejmujące poprawność użytej terminologii, przytoczone daty i fakty, dane statystyczne, nazwiska ludzi wymienionych w tekście, nazwy geograficzne, cytaty, wzory, odbywa się przy udziale redaktorów: merytorycznego, naukowego pod nadzorem naczelnego. Należy skutecznie rozgraniczyć nierzadko mylnie przydzielane role recenzenta i redaktora oraz zadać sobie pytanie, czy recenzent nie zostaje obarczany zbędnymi zadaniami. Recenzja bowiem, pełni funkcję informacyjną, wartościującą i postulatywną, ma nakłaniać do szerokiej publikacji, zniechęcać lub sugerować wprowadzenie niezbędnych korekt, a nie skupiać się na ilości znaków interpunkcyjnych, wychwytywaniu błędów stylistycznych, czy językowych. Są one wyznacznikiem jakości opracowania i świadczą o poziomie reprezentowanym przez autora, niewątpliwie stanowiąc utrudnienie w przyswajaniu tekstu. Spora grupa recenzentów podejmuje się i tego wyzwania, skupiając się zbytnio na tzw. „czyszczeniu” tekstu. Nasuwa się kolejne pytanie: w którym momencie procesu publikacyjnego i kto powinien być odpowiedzialny za redakcję i recenzję, by całość przebiegała sprawnie i zgodnie z założeniami samego autora, bowiem on i jego praca naukowa stanowi tu istotę problemu.

W tym kontekście warto pochylić się również nad zależnościami występującymi między środowiskiem, w którym odbywają się działania naukowe a samą sylwetą naukowca i uwzględnić różnorodność charakterologiczną i psychologiczną, ujawniającą się w samym sposobie artykułowania myśli i konstrukcji wyводу naukowego. Kontekst lub otoczenie wspierają kreatywność (Kozbelt i in., 2010) a czynniki wpływające na twórcze myślenie to niewątpliwie czynniki: psychologiczne, pedagogiczne i fizyczne w miejscu uczenia się (Jindal-Snape i in., 2013). Tym samym wskazane jest holistyczne rozpatrywanie przeznaczonych do recenzowania materiałów, aby rygorystycznym, bezwzględnym nastawieniem i skupieniem na ważnej, ale jednak tylko szacie zewnętrznej, nie wykluczyć wartościowych utworów naukowych. Standaryzowany układ pracy, zdefiniowana metodologia badań, liczba cytowań oraz bibliografii nie zawsze muszą stanowić wyznacznik merytorycznej jakości pracy. Recenzja naukowa, jako podstawowe narzędzie wykorzystywane w czasopiśmie naukowych, służy akceptowaniu i wyborze publikacji do druku i w tym kontekście kluczową jest naukowa zawartość recenzowanego utworu. Zaliczana do gatunku metatekstu recenzja z założenia jest „tekstem traktującym o innym tekście” (SJP., PWN). Można zatem ją uznać za interpretację przedmiotowego tekstu, będącą pomiędzy autorem a odbiorcą – czyli recenzentem, którego głównym zadaniem ma być zachęcenie lub zniechęcenie do kontaktu z pracą, a także dostosowanie przekazywanych treści do oczekiwań konkretnego grona odbiorców. Kompetencje, doświadczenie i otwartość recenzenta z wykorzystaniem różnorodnego systemu ocen (intelektualne, poznawcze, estetyczne, emocjonalne) stanowią czynniki opiniotwórcze, dzięki którym autorskie opracowanie ma szansę ujrzeć światło dzienne. W przypadku publikacji naukowych z zakresu dyscypliny architektura i urbanistyka wskazane jest uwzględnianie kompleksowej skali ocen, w której względy estetyczne oraz emocjonalne stanowić powinny równoprawne czynniki krystalizujące jakość wyводу naukowego, dotyczącego często szeroko percypowanych problemów człowieka w związku z architektonicznym i urbanistycznym kontekstem.

5. WNIOSKI

Prezentowany w artykule materiał omawia w skrócie zależności wynikające ze specyfiki dyscypliny architektura i urbanistyka, podlegającej grupie nauk inżynierskich i technicznych, choć w dużej mierze łączącej się z naukami humanistycznymi, społecznymi, przyrodniczymi, naukami o zdrowiu oraz dyscypliną artystyczną. Publikacje naukowe odrębnie realizowane w każdej z wymienionych grup podlegają swoim własnym regułom, podążającym za charakterem prowadzonych badań. Próba usystematyzowania i określenia szablonu recenzyjnego, mającego objąć dyscyplinę architektury i urbanistyki w jeden wzór, nie jest możliwa, zważywszy na interdyscyplinarny sposób prowadzenia badań i wymagania materiałowo-techniczne związane z rozwojem gospodarki, potrzeb i świadomości społecznej. Wspierająca ten mechanizm nauka stanowi bazę i motor napędzający, a jej przedstawiciele w postaci naukowców, badaczy, autorów naukowych opracowań i recenzenci, winni reprezentować środowisko otwarte, elastyczne i kreatywne. Analizowane w artykule przykłady stanowią tylko wycinek, poddany refleksjom i z pewnością zwiększenie zakresu omawianych problemów stanowiłoby źródło kolejnych danych, poszerzających zbiór argumentów godnych dyskusji. Opierając się na prezentowanych przykładach można uznać, że recenzja naukowa w dyscyplinie architektura i urbanistyka oraz sama publikacja naukowa wymaga szczególnego traktowania oraz konstrukcji zasad, które mogą umożliwić holistyczne spojrzenie na poddawany ocenie materiał naukowy oraz samego autora opracowania. Spełnienie oczekiwań obu stron z pewnością doprowadzi do realizacji zamierzeń autorskich, wzbogacając środowiska naukowe o kolejne odkrycia, nowatorskie definicje i powstające na tej podstawie realizacje architektoniczne oraz urbanistyczne.

BIBLIOGRAPHY

- Black, N., Van Rooyen, S., Godlee, F., Smith, R., Evans, S., *What Makes a Good Reviewer and a Good Review for a General Medical Journal?*, „Journal of the American Medical Association”, 280 (3), pp. 231-233, 1998.
- Burnham, J.C., *The Evolution of Editorial Peer Review*, JAMA, 263 (10), pp. 1323-1329, 1990 <https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/380937> access: 02.04.2021
- IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE FROM THE SERIES "PHENOMENA OF BORDERLAND", *SCIENTIFIC REVIEW IN THE DISCIPLINE OF ARCHITECTURE AND URBAN STUDIES - PRINCIPLES, PRACTICE, EXPECTATIONS* / IX międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „FENOMENY POGRANICZA” pod tytułem *Recenzja naukowa w dyscyplinie architektura i urbanistyka - zasady, praktyka, oczekiwania*. 2020. <http://conkuipp2020.zut.edu.pl/>
- Jindal-Snape, D., Davies, D., Collier, C., Howe, A., Digby, R., Hay, P., *The impact of creative learning environments on learners: A systematic literature review Show less*, SAGE Journal, Divya Jindal-Snape, University of Dundee, UK, 16 (1), pp. 21-31, 2013 <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1365480213478461> (access: 03.04.2021).
- Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, Wydanie III, Załącznik do uchwały Nr 2/2020 Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 25 czerwca 2020 r., https://instytucja.pan.pl/images/2020/kodeks/Kodeks_Etyki_Pracownika_Naukowego_Wydanie_III_na_strone.pdf. access: 31.04.2021
- Konstytucja dla Nauki, *Ewaluacja jakości działalności naukowej. Jak oceniani będą badacze i jednostki naukowe?* <https://konstytucjadlanauki.gov.pl/ewaluacja> access: 06.04.2021
- Kowalska, M., *Pracownicy nauki i ich publikacje naukowe – czy poddają się obiektywnej ocenie? Od tradycyjnych ocen peer review do analiz bibliometrycznych – próba systematyzacji dotychczasowych aspektów metod i stanowisk*, Forum Bibliotek Medycznych 4/1 (7), pp. 432-448, 2011, [http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Forum_Bibliotek_Medycznych/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_\(7\)/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_\(7\)-s432-448/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_\(7\)-s432-448.pdf](http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Forum_Bibliotek_Medycznych/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_(7)/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_(7)-s432-448/Forum_Bibliotek_Medycznych-r2011-t4-n1_(7)-s432-448.pdf) access: 29.03.2021
- Kozbelt, A., beghetto, R.A., Runco, M.A., *Theories of creativity*, The Cambridge Handbook of Creativity, Cambridge University Press, pp. 20-47, 2010.
- Kronick, D.A., *Peer review in 18th-century scientific journalism*, JAMA, 263(10), pp. 1321-2, 1990 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/2406469/> access: 02.04.2021
- Nielsen, M., *Three myths about scientific peer review*, <https://michaelnielsen.org/blog/three-myths-about-scientific-peer-review/> access: 02.04.2021

- Paszkowski, Z., *Stan dyscypliny naukowej: architektura i urbanistyka w Polsce*, Przestrzeń i Forma, No 14, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Szczecin, 2010, pp. 283-294, http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.baztech-article-BPS1-0043-0092?q=bwmeta1.element.baztech-volume-1895-3247-przestrzen_i_forma-2010-nr_14;16&qt=CHILDREN-STATELESS access: 26.03.2021
- Rada Doskonałości Naukowej, Recenzje w postępowaniach o awans naukowy, Biuletyn Informacji Publicznej, <https://www.rdn.gov.pl/dobre-praktyki.recenzje-w-postepowaniach-o-awans-naukowy.html> access: 31.03.2021
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Poz. 1818, Warszawa, 25.09.2018, <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001818/O/D20181818.pdf> (access: 6.03.2021).
- Runco, M. A., Albert, R. S., *Creativity Research*. In J. C. Kaufman, & R. J. Sternberg (Eds.), *The Cambridge Handbook of Creativity* (pp. 3-19). New York: Cambridge University Press, 2010.
- Runco, M., A., Jaeger, G., J., *The Standard Definition of Creativity*, *Creativity Research Journal*, No 24 (10), pp. 92-96, 2012, https://www.researchgate.net/publication/254301596_The_Standard_Definition_of_Creativity access: 29.03.2021
- Słownik Języka Polskiego, PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/metatekst;2567660.html> (access: 04.04.2021).
- Spier, R., The history of the peer-review process, *Trends Biotechnol*, 20(8), pp. 357-8, 2002 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12127284/> access: 02.04.2021
- Ziabicki, A., *Ocena dorobku i reputacji naukowej indywidualnych uczonych i zespołów Badawczych*, *Zagadnienia Naukoznawstwa*, No 1/2 pp. 37-49, 2002.

AUTHOR'S NOTE

Katarzyna Słuchocka, an architect, a PhD student in 2001, conferred with the degree of a habilitated PhD in art in 2016. An academic teacher at the Faculty of Architecture, Poznan University of Technology, the Institute of Interior and Industrial Design. Artistic output includes designs, paintings, drawings and photographs. She has participated in numerous group and individual exhibitions in Poland and abroad, in interdisciplinary research projects, open-air workshops, artistic events, academic conferences and symposia. Author of scientific publications, manager of the research projects, organiser of exhibitions and competitions, co-organiser of conferences. The research, academic teaching and artistic output stems from her interests in the areas that combine the issues of classification of architectural space in view of the psychology of perception and assessment, identity and social impact on space, interdependencies and interrelations between pure art and design.

O AUTORZE

Katarzyna Słuchocka, architekt, doktorat w 2001 roku, stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w 2016 roku. Nauczyciel akademicki na Wydziale Architektury Politechniki Poznańskiej w Instytucie Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego. Twórczość w zakresie projektowania, malarstwa, rysunku, fotografii. Udział w licznych wystawach zbiorowych i indywidualnych w kraju oraz za granicą, w interdyscyplinarnych projektach badawczych, plenerowych warsztatach artystycznych, konferencjach oraz sympozjach naukowych. Autorka publikacji naukowych, kierownik badań naukowych, organizatorka wystaw i konkursów, współorganizatorka konferencji. Dorobek naukowy, dydaktyczny i wdrożeniowy poparty zainteresowaniami ukierunkowanymi na obszary łączące zagadnienia klasyfikacji przestrzeni architektonicznych w aspekcie psychologii postrzegania i odbioru, tożsamości oraz społecznego oddziaływania w przestrzeni, zależności oraz wzajemnych relacji pomiędzy obszarami sztuki czystej i projektowej.

Kontakt | Contact: katarzyna.sluchocka@put.poznan.pl